

PM 2017:243 RIV (Dnr 110-1353/2017)

Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U/2017/03537/GV)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 6 december 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har i en promemoria lämnat förslag som syftar till att det ska bli lättare att få grundläggande behörighet till högskolestudier på gymnasiets yrkesprogram. Förslaget innebär att kurserna som ger grundläggande behörighet ska ingå i alla yrkesprogram och att omfattningen av yrkesprogrammen ska utökas från dagens 2 500 gymnasiepoäng till 2 700-2 800 gymnasiepoäng, utan att förlänga studietiden. Vidare föreslås att ett estetiskt ämne om 50 gymnasiepoäng ska införas på alla nationella gymnasieprogram och att detta ska kompenseras genom att gymnasiearbetets omfattning minskas från dagens 100 gymnasiepoäng till 50.

Utbildningsdepartementet har remitterat utredningen till staden för yttrande.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret lyfter fram utmaningarna i de höjda kraven på eleverna som en utökning av programmets omfattning innebär.

Utbildningsnämnden ställer sig bakom förslaget att kurser som ger grundläggande behörighet ska ingå i alla nationella program i gymnasieskolan.

Mina synpunkter

Alla barn och ungdomar i Stockholm, oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har, ska få en god och likvärdig utbildning. Visionen är att alla tar sin gymnasieexamen innan de fyller tjugo, vilket kräver en sammanhållen utbildningsresa från förskolan, via förskoleklass och grundskola till och med en

gymnasieskola som stödjer våra ungdomar i deras kunskapsmässiga och sociala utveckling. Alla medarbetare ska ha höga förväntningar på att var och en av eleverna ska nå goda resultat och utveckla sin fulla potential. Alla elever ska behandlas jämlikt och kunna lita på att de får det stöd de behöver för att lyckas väl.

Utredningen presenterar en rad viktiga förslag som skulle ha stor betydelse för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt ungdomars möjlighet att framgångsrikt genomgå en gymnasieutbildning.

I Stockholms stad har majoriteten beslutat att alla kommunala gymnasieskolor ska garantera sina elever möjligheten att läsa in högskolebehörighet på ett så smidigt sätt som möjligt. Konstruktionen hos den svenska gymnasieskolan i stort leder däremot till att färre väljer yrkesprogram och att vissa som väljer yrkesprogram blir besvikna på sina möjligheter att i praktiken uppnå grundläggande högskolebehörighet. Jag välkomnar därför utredningens förslag att yrkesprogrammen i sitt basupplägg ger grundläggande högskolebehörighet. Det studiemotiverande arbetet på skolorna ska vara fortsatt prioriterat.

Undervisning med tydliga inslag av estetik och kreativitet förbättrar inläringen, framför allt läs- och skrivinläring, men också inläringen av matematik och språk samt förmågan till kritiskt tänkande. Eleverna mår dessutom bättre och får ofta en mer positiv inställning till skola och lärande. Genom estetiska ämnen ges också en viktig förutsättning för eget kulturellt skapande såväl under gymnasietiden som i framtiden. Jag välkomnar därför utredningens förslag att estetiskt ämne ska ingå bland de gymnasiegemensamma ämnena.

Fler nationella prov kommer att innebära ökad administration för skolans medarbetare samt ökade kostnader. Jag ställer mig därför tveksam till förslaget. Det är viktigt att digitaliseringen av de nationella proven prioriteras och genomförs skyndsamt.

En avgörande begränsning och utmaning för gymnasieskolan är bristen på lärare. För att nå de positiva effekter som många förslag syftar till behöver regeringen också skapa fler utbildningsplatser på lärarprogrammen.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och utbildningsnämndens tjänsteutlåtanden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 1 november 2017

OLLE BURELL

Bilaga

Remissen, sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Få elever väljer ett yrkesprogram

Idag har elever på nationella yrkesprogram i gymnasiet möjlighet att läsa in grundläggande högskolebehörighet genom det individuella valet och programfördjupningen. Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) och Statens skolinspektion har bedömt att bland annat kraven för anställningsbarhet medför att det individuella valet och programfördjupningen i första hand måste användas till yrkeskurser samt att brister i skolornas planering, bland annat schemakrockar, leder till att möjligheterna att läsa behörighetsgivande kurser i realiteten är obefintlig. Gymnasieutredningen lade fram förslag om att de kurser som krävs för grundläggande behörighet ska bli obligatoriska inom ramen för yrkesprogrammen, vilket mottogs positivt av många remissinstanser. Branschorganisationerna anser emellertid att den ram på 2 500 gymnasiepoäng som angavs i direktiven gör att utredningens förslag riskerar att minska yrkesprogrammets yrkesinnehåll för mycket. För att yrkesprogrammen både ska leda till anställningsbarhet och ge grundläggande behörighet föreslår flera branschorganisationer att programmets omfattning ska utökas till 2 800 poäng.

Det ska bli lättare att få grundläggande behörighet på ett yrkesprogram

Alla yrkesprogram ska innehålla de kurser som ger grundläggande behörighet till högskolan

Denna utredning föreslår i sin promemoria ”Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program” att alla yrkesprogram ska innehålla de kurser som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Yrkesprogrammen ska även i fortsättningen också utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Yrkesprogrammets omfattning utökas upp till 2 800 gymnasiepoäng

I promemorian föreslås även att yrkesprogrammets omfattning utökas upp till 2 800 gymnasiepoäng genom att de kurser som inom ramen för yrkesprogram ger grundläggande behörighet läggs till. Samtliga yrkesprogram i gymnasieskolan ska fortfarande vara avsedda att genomgå på tre läsår och inom samma lärotider som i dag. Huvudmannen ska dock få besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev i gymnasieskolan ska få fördelas över längre tid än tre år, om eleven bedöms ha behov av detta.

Elever på yrkesprogram ska få välja bort kurser som ger grundläggande behörighet

Av de elever som avslutade gymnasieskolan med en yrkesexamen läsåret 2015/16 var det drygt 41 procent som hade grundläggande behörighet till högre utbildning men det fanns en stor variation mellan olika program. En elev på ett yrkesprogram ska få välja bort sådana kompletterande kurser som krävs för att uppnå grundläggande högskolebehörighet och som inte obligatoriskt ingår i programmet.

Förslagen i promemorian innebär att högre krav kommer att ställas på eleverna. Av de elever som slutfört gymnasieskolan våren 2016 med examen eller studiebevis om minst 2 500 gymnasiepoäng var det 33 procent som läst utökat program. Samtidigt visar Skolverkets uppföljning att många elever på yrkesprogrammen inte fullföljer sin utbildning, knappt 71 procent av eleverna som påbörjade ett sådant program hösten 2013 tog examen våren 2016. För denna grupp av elever riskerar den föreslagna utökningen upp till 2 800 gymnasiepoäng att göra det svårare att nå målen för utbildningen. För att hantera denna målkonflikt bör eleverna på yrkesprogram få välja bort kurser som krävs för att eleven ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. De kurser som får väljas bort är sådana behörighetsgivande kurser som inte krävs för en examen från ett yrkesprogram.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, alternativt särskilt stöd, enligt skollagen. Då kurser som krävs för grundläggande behörighet i denna promemoria föreslås ingå i yrkesprogrammen, ska elever som befaras få svårigheter att klara kraven för dessa kurser ha rätt till stöd enligt ovan.

Det ska fortfarande vara möjligt att läsa kurser som ger grundläggande behörighet som individuellt val och programfördjupning

Utredningen föreslår att elever på yrkesprogrammen även i fortsättningen ska kunna läsa kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning som individuellt val samt att huvudmännen ska kunna erbjuda dessa kurser inom programfördjupningen. Detta innebär att elever som utnyttjar programfördjupning och hela sitt individuella val till kurser som krävs för grundläggande behörighet, även fortsatt kan uppnå detta inom de nuvarande 2 500 gymnasiepoängen. Huvudmannen ska dock vara skyldig att planera varje studieväg med utgångspunkten att kurser för grundläggande behörighet ingår i grunduplägget.

Elevernas garanterade undervisningstid utökas och regleringen vid arbetsplatsförlagt lärande justeras

Den garanterade undervisningstiden för eleverna på yrkesprogram ska utökas i proportion till programmens ökade omfattning. Om en elev väljer bort de kompletterande kurser som krävs för att eleven ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, ska elevens garanterade undervisningstid minska i motsvarande omfattning. Om omfattningen av ett yrkesprogram utökas från 2 500 till 2 800 gymnasiepoäng bör den garanterade undervisningen utökas i motsvarande omfattning.

Varje vecka som genomförs på en arbetsplats (arbetsplatsförlagt lärande, APL) ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara den garanterade undervisningstid som i genomsnitt fördelas per vecka. I denna promemoria föreslås att yrkesprogrammets omfattning utökas utan att läsåret och studietiden förlängs, vilket i stället innebär en förtätning av utbildningen. Detta innebär i praktiken att den minsta garanterade undervisningstiden per vecka blir högre, och att en veckas APL motsvarar ett något högre antal undervisningstimmar vid 2 800 gymnasiepoäng.

Nationella prov ska genomföras även i inledande kurser på yrkesprogrammen
Utredningen om nationella prov (SOU 2016:25) har lämnat förslag om att antalet obligatoriska nationella prov ska minska. Förslaget innebär att dessa ska vara obligatoriska endast i den högsta avslutande kursen i studievägen. Då förslagen i denna promemoria kan medföra att elever, kanske i ett sent skede, väljer bort de avslutande kurserna i ämnena, föreslår utredningen att nationellt prov på yrkesprogram ska användas i den inledande kursen i studievägen. Samtidigt föreslås att nationella prov ska användas även i den högsta avslutande kursen i studievägen, för de elever som väljer att läsa alla kurser, i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska. Detta kommer att medföra fler nationella prov för dessa elever i yrkesprogrammen än för elever som går högskoleförberedande program.

Kraven för yrkesexamen respektive meritvärderingen vid tillträde till högskolan ska inte ändras

Kraven för yrkesexamen ska inte ändras. Elever på yrkesprogram kan i vissa fall välja att låta enskilda kurser utebli ur examensbevis eller studiebevis. Detta är möjligt i de fall en elev har fått betyg F på en kurs som krävs för att eleven ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som eleven får välja bort, och kursen inte krävs för en sådan gymnasieexamen som programmet syftar till.

Bestämmelserna om meritvärdering av betyg vid tillträde till högskolan ska inte ändras med anledning av utökningen av yrkesprogrammets omfattning.

Bidraget till fristående skolor ska i vissa fall kunna minskas och ytterligare föreskrifter ska få meddelas

Om elevens hemkommun fördelar mindre resurser till de kommunala skolenheterna, på grund av att elever har valt bort kurser som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, får det bidrag som hemkommunen ska lämna till de enskilda huvudmännen minskas på motsvarande sätt för sådana bortvalda kurser.

Ytterligare föreskrifter ska få meddelas

I promemorian föreslås bland annat att alla yrkesprogram ska ge grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Exakta bestämmelser om specifika kurser och tillämpningsregler bör inte regleras i lag, utan regeringen föreslås få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter.

Det saknas ett estetiskt ämne i gymnasieskolans nationella program

I direktiven till den tidigare genomförda gymnasieutredningen betonade regeringen att estetik, kreativitet och förmåga att uttrycka sig konstnärligt är en tillgång i många yrken och att det är väsentligt att alla ungdomar får komma i kontakt med olika kulturella uttryck och möjlighet att utveckla sina skapande talanger. Efter införandet av Gyll är det inte längre obligatoriskt för alla elever på gymnasieskolans nationella program att läsa ett estetiskt ämne, men de har rätt att läsa det inom ramen för det individuella valet. Enligt gymnasieutredningens slutbetänkande (SOU 2016:77) väljs

dock estetiska kurser ofta bort till förmån för kurser som ger meritpoäng för tillträde till högskolan.

Mot bakgrund av detta föreslog gymnasieutredningen att ett estetiskt ämne om 100 gymnasiepoäng ska ingå bland de gymnasiegemensamma ämnena i alla nationella program i gymnasieskolan.

Gymnasiearbetet genomförs inom ramen för examensmålen för det aktuella programmet och omfattar 100 gymnasiepoäng, vilket motsvarar ungefär fyra veckors arbete för eleverna. För att skapa utrymme för det estetiska ämnet i poängplanen föreslog utredningen att poängen för gymnasiearbetet skulle tas bort, vilket har kritiserats av remissinstanserna. Ett av argumenten är att gymnasiearbetet då riskerar att förlora i status och när det gäller yrkesprogram ser branscherna ofta gymnasiearbetet som en möjlighet att kvalitetssäkra utbildningen.

Ett estetiskt ämne ska ingå i alla nationella program i gymnasieskolan

Utredningen föreslår att ett estetiskt ämne som benämns estetiska uttryck och som omfattar 50 gymnasiepoäng ska ingå bland de gymnasiegemensamma ämnena i alla nationella program. Gymnasiearbetets omfattning ska minskas med motsvarande 50 poäng från 100 till 50. Det gymnasiegemensamma estetiska ämnet bör ha praktiska inslag med fokus på kommunikation och uttrycksformer från flera olika estetiska områden och Skolverket bör få i uppdrag att utarbeta en ämnesplan för ämnet. Skolverket bör också få i uppdrag att se över och eventuellt föreslå ändringar i de nationella programmens examensmål samt att utforma stöd- och kommentarmaterial när det gäller gymnasiearbetet. Vilka konsekvenser gymnasiearbetets minskade omfattning får för kommunal vuxenutbildning (komvux) behöver analyseras ytterligare.

Skolverket har i uppdrag att analysera om yrkesprov kan bidra till att utveckla yrkesutbildningen i komvux på gymnasial nivå samt i gymnasieskolans introduktionsprogram och nationella program. Svenskt Näringsliv har uttryckt hur angelägen frågan är för näringslivet. Skolverket anser att gymnasiearbetet skulle kunna utgöra en grund för att utveckla yrkesprov för den gymnasiala yrkesutbildningen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ändringarna i skollagen och förordningen om läroplan för gymnasieskolan samt de ändringar i gymnasieförordningen som avser förslagen i tidigare avsnitt ska träda i kraft den 1 januari 2019. Dessa ändringar ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2019. Ändrade hänvisningar till skollagens bilagor i gymnasieförordningen ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Promemorians förslag om grundläggande behörighet till högskolan berör ungdomar på yrkesprogram, förslagen om estetiskt ämne berör alla elever på nationella program. Förslagen berör också såväl kommunala som enskilda huvudmän vars åtagande utökas om förslagen genomförs samtidigt som staten påverkas när det gäller finansieringen av det utökade kommunala åtagandet. Slutligen påverkas arbetsgivare vars kompetensförsörjning underlättas om fler ungdomar väljer att läsa en yrkesutbildning.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Förslaget att utöka yrkesprogrammen till 2 700 eller 2 800 gymnasiepoäng bedöms få ekonomiska konsekvenser för kommunerna och staten.

Såväl utökningen av antalet gymnasiepoäng, som att förslagen innebär att elever på yrkesprogrammen kan komma att genomföra fler nationella prov, innebär ökade kostnader för kommunerna. Beräkningen av ersättningen till kommunerna för de ökade kostnaderna utgår från antalet elever läsåret 2015/16 och ett antagande om att andelen elever som kommer att läsa kurser för grundläggande behörighet kommer att öka från 40 till 60 procent.

De ökade kostnaderna för kommunerna kommer inte omedelbart, utan först år 2020 och ökar därefter succesivt. Kostnaderna bedöms uppgå till totalt 234 miljoner kronor när de elever som påbörjade gymnasieskolan höstterminen 2019 går i årskurs tre, vilket beräknas ske år 2022. Kostnaden för år 2020 beräknas uppgå till 59 miljoner kronor. När det gäller kostnaderna för att införa ett estetiskt ämne bedöms detta kompenseras av att gymnasiearbetet reduceras i motsvarande grad. Utredarna framför i sin promemoria argument som talar för att undervisningskostnaden i ett estetiskt ämne skulle kunna vara högre än kostnaderna för elevernas självständiga genomförande av gymnasiearbetet, men menar å andra sidan att undervisningen i ett ämne kan ske i en större grupp medan handledningen i ett gymnasiearbete främst görs individuellt.

Regleringen i skolväsendet ska som grundprincip vara gemensam för alla skol- och verksamhetsformer och alla huvudmän. Det innebär bland annat att kommunernas bidrag till fristående huvudmän ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna gymnasieskolan. Förslagen i promemorian innebär att omfattningen av ett fullständigt yrkesprogram kommer att variera vilket medför att bidraget från hemkommunen kan komma att variera.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Att ha en gymnasieexamen har central betydelse för möjligheterna att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Ungdomar har olika intressen, möjligheter och förutsättningar och därmed varierande behov av vilken typ av gymnasieprogram de bör välja. Yrkesprogrammen fyller ett behov inte bara för ungdomar som i första hand vill inrikta sig på att få jobb direkt efter gymnasieexamen, utan även för kompetensförsörjningen i många branscher. Att yrkesprogrammen är attraktiva och att den nedåtgående trenden med antal sökande vänds är

viktigt bland annat i arbetet mot Stockholms stads mål 3.3 *Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva*. Att alla nationella gymnasieprogram ger goda förutsättningar för att få grundläggande behörighet till högskolestudier har också betydelse för målet 1.1 *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor*.

Det ska bli lättare att få grundläggande behörighet på ett yrkesprogram

Stadsledningskontoret välkomnar utredningens syfte att förbättra och tydliggöra möjligheterna till att läsa in grundläggande högskolebehörighet på gymnasieskolans yrkesprogram. Samtidigt vill stadsledningskontoret framhålla de utmaningar som uppstår i och med höjda krav på eleverna som väljer denna gymnasieutbildningsväg. Det är viktigt att det erbjuds varierade möjligheter att genomgå och avsluta en gymnasieutbildning för alla elever, med olika förutsättningar och mål. Att öka antalet gymnasiepoäng inom yrkesprogrammen kan framstå som demotiverande för en del elever. Det finns då viss risk att förändringen får motsatt effekt, att färre elever söker sig till yrkesprogrammen, samt att större andel hoppar av eller inte klarar målen inom tre år. Stadsledningskontoret bedömer därför att det viktigt att eleverna ges ökat stöd för att bibehålla motivationen och kunna slutföra studierna.

Ett estetiskt ämne ska ingå i alla nationella program i gymnasieskolan

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget om att ett estetiskt ämne ska bli obligatorisk i alla nationella gymnasieprogram. Emellertid menar stadsledningskontoret att det kan krävas ytterligare utredning omkring förslaget att minska gymnasiearbetets omfattning från 100 till 50 poäng för att kompensera för införandet av detta ämne. Det kan finnas anledning att utreda och förtydliga syftet med gymnasiearbetet och dess bidrag till elevernas kunskapsutveckling. Stadsledningskontoret menar att det är viktigt att säkerställa att värdet av gymnasiearbetet inte utarmas då det minskas i omfattning samt att det kan vara av värde att först utreda möjligheten att använda gymnasiearbetet som grund för att utveckla yrkesprov för den gymnasiala yrkesutbildningen.

Ikraftträdande och ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Stadsledningskontoret ställer sig tveksamt till utredningens antagande om att införandet av ett estetiskt ämne mot en minskning av gymnasiearbetet skulle vara kostnadsneutralt, utan menar att detta förslag sannolikt medför högre kostnader.

Vidare ser stadsledningskontoret att förslaget om att anpassa ersättningen till fristående skolor utifrån elevernas eventuella bortval av kurser blir svårt att genomföra i praktiken då ersättningen baseras på programpriser, och inte på kursinnehåll. Ett eventuellt införande av sådana anpassningar kommer att medföra ytterligare administration och kostnader för kommunen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen av utbildningsdepartementets promemoria ”Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U2017/03537/GV)” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen samt att omedelbart justera beslutet.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad erbjuder i dag samtliga elever att läsa de kurser som behövs för grundläggande behörighet inom de 2500 poängen (som programfördjupning) och förvaltningen ställer sig bakom förslaget att kurser som ger *grundläggande behörighet* ska ingå i alla nationella program i gymnasieskolan.

Även förslaget om *möjligheten till fler gymnasiepoäng* är, enligt förvaltningen, bra då elever inte behöver välja bort yrkeskurser för att kunna läsa kurser för grundläggande behörighet. Dock kan fler gymnasiepoäng ställa högre krav på eleverna och kan innebära att fler elever behöver stöd för att klara omfattningen. Dessutom bedöms förslaget ha ekonomiska konsekvenser och förvaltningen utgår från att kommunerna kommer att ersättas för de ökade kostnaderna.

Fler nationella prov kommer att innebära ökad administration för personal samt ökade kostnader.

När det gäller *estetiskt ämne* har förvaltningen inget emot ett sådant införande men vill framhålla att det kan bli svårt med rekrytering av behöriga lärare. Förvaltningen befarar att då ämnet ska innehålla flera olika estetiska uttrycksformer kan ett införande få konsekvenser när det gäller regler för lärarbehörighet. Förvaltningen vill också framhålla att Kungliga svenska balettskolans gymnasiala yrkesdansutbildning bör undantas från förslaget om estetiskt ämne.

Förvaltningens håller inte med bedömningen att kostnaderna för att införa ett estetiskt ämne i alla nationella program kommer att kompenseras av att gymnasiearbetets omfattning minskas i samma grad eftersom ett lägre antal handledningstimmar läggs på gymnasiearbetet jämfört med andra kurser. Detta innebär istället högre kostnader för skolan.

Förslaget i promemorian angående *bidraget till fristående skolor* innebär att om elevens hemkommun fördelar mindre resurser till de kommunala skolenheterna, om elever där har valt bort kurser som krävs för att uppnå grundläggande behörighet, får bidraget till de enskilda huvudmännen minskas på motsvarande sätt för sådana bortvalda kurser.

Förvaltningen bedömer att förslaget är svårt att genomföra i praktiken, då ersättningsystemen normalt sett inte baseras på ersättning per kurs. Om kommunen ändå skulle försöka genomföra förslaget bedöms det skapa betydande administration, vilket blir en kostnad för kommunerna.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss samt att beslutet justeras omedelbart.